

LBRIS

We know
books

Preot Prof. Constantin Coman

Editura Bizantină

CUPRINS

Cuvânt înainte 9 ♦ 1. Despre cum oamenii adunați în biserică constituie chipul cel mai frumos al lumii 17 ♦ 2. Despre cum trebuie să ne asumăm calitatea noastră de creștini 20 ♦ 3. Despre cum spovedania este un foarte mare dar, o șansă, nu o obligație 24 ♦ 4. Despre cum mergem să ne întâlnim cu Dumnezeu 26 5. Despre cum păcatele noastre afectează calitatea lumii din jur 30 ♦ 6. Despre cum nimeni nu își asumă responsabilitatea pentru starea în care se află lucrurile 35 ♦ 7. Despre cum lăsăm moștenire copiilor noștri propria fire, așa cum este ea 37 ♦ 8. Despre faptul că omul nu-și poate determina singur existența și sensul final al propriei vieți, ci acestea îi sunt date 42 ♦ 9. Despre sensul sau rostul final al existenței omului, care este iubirea 46 ♦ 10. Despre faptul că sensul existenței omului transcende condiția sa umană 49 ♦ 11. Despre indiferența față de păcat 52 ♦ 12 Despre faptul că păcatul este un eșec existențial, nu o încălcare a unei norme 55 ♦

13. Despre cum omul este chemat să rodească în relația cu ceilalți 57 ♦ 14. Despre captivitatea în lanțul păcatelor 59 ♦ 15. Despre cum orice greșeală săvârșită în fața oricui este în ultimă instanță o greșeală înaintea lui Dumnezeu 62 ♦ 16. Despre răstălmăcirea ideologică a realității 64 ♦ 17. Despre cum omul a ajuns să consume lumea și pe cei din jur, în loc să se jertfească lor 66 ♦ 18. Despre cum boala duhovnicească este mai vătămătoare decât cea trupească 69 ♦ 19. Despre faptul că omul, deși este liber, nu-și poate fi sieși criteriu 70 ♦ 20. Despre înțelesul bisericesc al poruncilor și normelor 72 ♦ 21. Despre de unde vine înclinația omului înspre rău 74 ♦ 22. Despre cum păcatul nu este un concept abstract, ci un eșec personal 76 ♦ 23. Despre de ce Îi cerem lui Dumnezeu iertare pentru toate păcatele noastre 78 ♦ 24. Despre relația personală dintre Dumnezeu și fiecare dintre noi 82 ♦ 25. Despre cum nu te poți împărtăși de Dumnezeu dacă nu te-ai împăcat cu El 84 ♦ 26. Despre cum pocăința propovăduită în Evanghelii începe cu spovedania 85 ♦ 27. Despre cum

pocăința nu depinde de râvna noastră, ci de cât de aproape Îl simțim pe Dumnezeu 87 ♦ 28. Despre pilda fiului risipitor 89 ♦ 29. Despre cum iertarea este marele câștig al mărturisirii păcatelor 92 ♦ 30. Despre cum iertarea este singurul mecanism de eliberare de sub consecințele păcatului 94 ♦ 31. Despre cum iertarea este soluția pe care o avem în noi înșine 97 ♦ 32. Despre de ce binele se face cu mare greutate, iar răul cu ușurință 99 ♦ 33. Despre cum în zilele noastre oamenii nu mai iau aminte la poitrivnicia diavolului 102 ♦ 34. Despre cum este bine să ne spovedim cât mai repede după săvârșirea păcatului 103 ♦ 35. Despre spovedania dinaintea momentelor importante 107 ♦ 36. Despre spovedania dinainte de marile sărbători 109 ♦ 37. Despre inerția spovedaniei ca rânduială formală 111 ♦ 38. Despre cum îndreptățirea de sine ne ține de la trezvie 114 ♦ 39. Despre cum conștiința de sine este prima în ierarhia tuturor lucrurilor 116 ♦ 40. Despre cum suferința trupească poate fi prețul însănătoșirii duhovnicești 119 ♦ 41. Despre cum îndurarea suferinței

trupești este semnul capacității duhovnicești de a iubi **120** ♦ 42. Despre cum orice lucru poate fi expresia unui mod de viață duhovnicesc sau al unui mod de viață trupesc **122** ♦ 43. Despre dificultatea de a ne înțelege pe noi înșine **124** ♦ 44. Despre diferența dintre mărturisirea păcatelor și îndrumarea duhovnicească **126** ♦ 45. Despre diferența dintre sfatul preotului și cel al unui psiholog sau al unui prieten **129** ♦ 46. Despre de ce avem nevoie de preot în dialogul cu Dumnezeu **131** ♦ 47. Despre îndreptatul de spovedanie **135** ♦ 48. Despre ascunderea păcatelor **137** ♦ 49. Despre cum ne ține ignoranța departe de spovedanie **138** ♦ 50. Despre cum cea mai mare piedică împotriva spovedaniei este îndreptățirea de sine **140** ♦ 51. Despre pomenirea păcatelor celorlalți la spovedanie **141** ♦ 52. Despre cum ne dorim dreptate mai mult decât dragoste **142** ♦ 53. Despre amânarea spovedaniei **144** ♦ 54. Despre rușinea de a ne mărturisi păcatele **145** ♦ 55. Despre cum se va vedea viața noastră la judecata de după moarte **147** ♦ 56. Despre pledoaria Sfinților Părinți

pentru pomenirea sau amintirea continuă a morții **150** ♦ 57. Despre cum pomenirea morții ne deschide perspectiva reală asupra vieții acesteia **152** ♦ 58. Despre Înfricoșătoarea Judecată **156** ♦

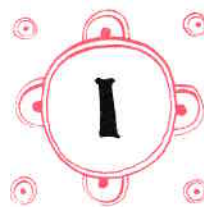
„Un frate a întrebat pe Avva Sisoie, zicând: Ce să fac, avva, că am căzut? I-a zis lui Bătrânul: Ridică-te iarăși! A zis lui fratele: M-am sculat și iarăși am căzut! Și i-a zis Bătrânul: Ridică-te iarăși și iarăși! A zis, deci, fratele: Până când? A zis Bătrânul: Până când te va găsi ceasul morții, fie în bine, fie în cădere. Căci în ceea ce va fi aflat omul, în aceea va și pleaca.”

Luni, 7 martie 2022,

Începutul Postului Mare

Prima zi a Canonului mare de pocăință
al Sfântului Andrei Criteanul

Oamenii adunați în biserică constituie chipul cel mai frumos al lumii. Este sentimentul pe care-l am ori de câte ori privesc din fața Sfântului Altar

mulțimea care umple biserica. Chipurile lor adevăresc faptul că, atunci când intră în biserică, omul, oricare ar fi el, își recuperează cea mai bună și mai curată stare de care este capabil, încercând să se depărteze sau să se lepede de răutățile și de urâciunile, de resentimentele, de gândurile sau impulsurile urâte, de patimile care în afara bisericii îl sălășluiesc într-o măsură sau alta. Nu vreau să spun că oamenii din biserică sunt mai buni ca cei din afara bisericii, ci că, atunci când sunt în biserică, aceiași oameni sunt mai curați și mai buni decât atunci când sunt în afara bisericii. Când intră în biserică, toți oamenii, unii mai mult și alții mai puțin, simt nevoia să-și revizuiască spre pozitiv atitudinea și mai ales starea lăuntrică. Se îmbunează la propriu. Motivul este unul singur, conștientizat mai mult sau mai puțin: simțământul adânc al întâlnirii cu Dumnezeu sau al

intrării într-un spațiu cât se poate de legat de Dumnezeu, prin ceea ce se întâmplă în el și prin toate obiectele care-l împodobesc, începând cu icoanele și terminând cu lumânările. Așadar, dacă fiecare om care intră în biserică aduce cu sine chipul cel mai bun de care este în stare, suma acestor chipuri ne dă un chip mai curat decât cel din afara bisericii. Este un motiv în plus pentru care ne simțim bine în biserică și plecăm din ea cu un plus de pace, de liniște, de bine. Adunarea oamenilor în biserică este și cel mai adevărat și deplin chip al lumii. Atunci când se adună în biserică, oamenii refac imaginea adevărată a lumii, exprimă în această adunare adevărul privind rostul ultim al dimensiunii comunitare sau sociale a omenirii, adică motivul pentru care simt nevoia oamenii să fie împreună. De obicei, oamenii se adună la un loc pe motivul unor interese comune, ale unor bucurii sau plăceri comune sau pe motivul rudeniei. În biserică se depășesc toate aceste motivații și oamenii exprimă adevărul credinței lor conform căreia se adună pentru că sunt chemați prin firea lor să se

apropie întreolaltă și să se iubească între ei pentru niciun alt motiv afară de faptul că sunt oameni și se raportează la Același Dumnezeu Creator. Atât. Orice altă motivație, în ultimă instanță, mai mult îi separă pe oameni, decât îi adună.

Calitatea de creștin reclamă cu necesitate Spovedania. Trebuie spus foarte clar și acest lucru: dacă cineva își asumă calitatea de creștin, de om botezat

 II în numele Preasfintei Treimi, atunci trebuie să-și asume și ceea ce decurge din această calitate. A fi creștin numai în virtutea unei inerții, a unei tradiții moștenite și neasumate este un lucru care nu mai poate fi justificat astăzi, când există deplină libertate de manifestare a credinței. Este timpul să ne întrebăm cu multă seriozitate dacă dorim să fim creștini și să ne asumăm tot ceea ce presupune calitatea de creștin. Ori, primul lucru pe care trebuie să-l facă cineva în această situație este tocmai spovedania. Dacă am stat într-o astfel de letargie, într-o astfel de nepăsare, deși nu am negat calitatea de creștin, atunci este momentul să-mi activez această calitate reintegrându-mă în viața creștină, în viața cu Dumnezeu, în viața Bisericii. Stau de vorbă cu mine însumi, îmi cercetez și-mi limpezesc starea, atitudinea. A fi creștin nu înseamnă numai a-ți asuma și mărturisi un crez, o filozofie de

viață, ci înseamnă a trăi cu Dumnezeu, luându-L în calcul pe Dumnezeu ca fiind prezent peste tot, cu tot ceea ce implică prezența Lui, așa cum este El prezent și mărturisit în Dumnezeieștile Scripturi și în istoria Bisericii și așa cum trăiesc părinții și frații noștri. A lua în calcul pe Dumnezeu echivalează cu a trăi viața ta în întregime și în toate componentele sau capitolele ei ținând seama de Dumnezeu. Nu înseamnă să te acomodezi unei teorii, unei filosofii, să te conformezi unor porunci, norme, canoane, reguli morale sau religioase, ci înseamnă să descoperi că toate acestea îți arată adevărul vieții și existenței tale. Încercând să-L iei în calcul pe Dumnezeu, să viețuiești incluzându-L în existența ta la locul care I se cuvine, nu faci altceva decât să te așezi pe fâgașul sau drumul firesc al vieții tale, pe traiectoria existențială care este conformă cu adevărul firii tale și al lumii care te înconjoară. Nu putem pune semnul egalității între o existență cu Dumnezeu și una fără Dumnezeu. Cele două afirmații sunt contrare, nu pot fi amândouă adevărate, ele se exclud reciproc. Ori Dumnezeu există și existența

LIBRIS | We know books

noastră nu poate fi concepută fără El, ori Dumnezeu nu există și viața noastră poate fi concepută fără El. Este cea mai mare provocare adresată omului, la care trebuie să răspundă și să procedeze în consecință. A evita răspunsul la această întrebare, plasându-te teoretic în zona indiferentă, nu reprezintă o atitudine onestă față de viață și este evident că refuzi să mergi cu gândul până la capăt. Cine merge cu gândul până la capăt, spune Părintele Stăniloae, nu-L poate evita sau exclude pe Dumnezeu. Dar problema noastră aici îi privește pe cei care sunt botezați în Biserica Ortodoxă de părinți și de nași, dar care, atunci când sunt mari, își recunosc și acceptă calitatea de creștini, observă și respectă unele sau multe din rânduielile vieții creștinești, dar nu se spovedesc și în consecință nici nu ajung să se împărtășească. În felul acesta, arată fie o lipsă de seriozitate, fie o nepăsare față de un aspect esențial din viața sa, fie o ignoranță. Pentru aceștia trebuie spus că nu este de conceput ca cineva să se numească creștin și să ignore necesitatea Tainei Sfintei Spovedanii, adică mărturisirea

păcatelor și greșelilor față de Dumnezeu, Făcătorul nostru și Dătătorul de viață. Limpezirea atitudinii față de Dumnezeu este prima și cea mai importantă mărturisire. Spovedania privește tocmai recuperarea relației cu Dumnezeu. Ori, atunci când vrei să vii la Dumnezeu, să te adresezi Lui, primul lucru pe care-l simți în mod firesc este să-I mărturisești că ai stat de parte de El, că L-ai neglijat, că ai nesocotit prezența Lui, că ai fost fără recunoștință față de El, deși îi datorezi existența în întregime, că ai nesocotit voia Lui și poruncile Lui care nu sunt altceva decât jaloane ale vieții celei adevărate.

Spovedania este un foarte mare dar făcut de Dumnezeu oamenilor, este o foarte mare șansă. Mulți dintre semenii noștri receptează spovedania, ca de alt-

fel și alte practici sau rânduieli bisericești, drept o povară sau o obligație, de unde și sentimentul de respingere. Spovedania nu este o obligație, ci este înainte de orice o oportunitate, o șansă. Noi o evităm pentru că ne este greu și ne rușinăm să ne confruntăm cu chipul nostru urât, cu păcatele, cu greșelile, cu eșecurile noastre. Dar confruntarea aceasta incomodă, jenantă, dureroasă, rușinoasă, este tocmai prilejul și modalitatea de a scăpa de presiunea acestora asupra noastră, asupra conștiinței noastre și de a elimina mai devreme sau mai târziu consecințele lor asupra vieții noastre și a celor din jurul nostru. Fiind neputincios - toată viața mea am fost neputincios - și încercând să mă ridic, și din nou neputincios fiind și iarăși căzând, mi-am dat seama ce dar extraordinar este spovedania, care îți dă șansa să te refaci după o cădere, să te restaurezi, să devii ca înainte, ca la început, după

ce cazuri în cele mai urâcioase și grele păcate sau greșeli, să o iei de la capăt aproape ca un nou născut. O șansă extraordinară să te împaci cu tine însuși, ceea ce nu este deloc ușor, să te împaci cu Dumnezeu, ceea ce iarăși nu este deloc ușor, și să te împaci cu cei din jur. Aceasta este Spovedania. Slavă Domnului că în Biserica noastră ortodoxă spovedania ocupă un loc important în viața credincioșilor. Dar, așa cum se întâmplă cu toate lucrurile îndătinat, este nevoie din când în când să ne împropătam înțelesul lor, să pătrundem mai limpede semnificațiile lor, tocmai din dorința de a ne așeza corect în lucrul respectiv și de a avea folosul deplin al lui.